

Picnic at Hanging Rock

Picnic at Hanging Rock, Avusturalya Yeni Dalga sinemasının önde gelen yönetmenlerinden Peter Weir'in 1975 yapımı filmi. Film Joan Lindsay'ın aynı adlı romanından uyarlanmıştır. Başrollerini Helen Morse, Rachel Roberts ve Vivean Gray'in paylaştığı, Avusturalya sinemasının uluslararası üne kavuşmuş en önemli filmlerinden biridir.

Film, 1900 yılında Avusturalya'da geçiyor. Appleyard Koleji, bir özel yatılı kız okulu, 1900 yılının sevgililer gününde "Hanging Rock" adlı dağlık bölgeye gezi düzenler. Hanging Rock'ı gezmeye çıkan üç kız öğrenci, Miranda (Anne-Louise Lambert), Irma (Karen Robson), Marion (Jane Vallis), ve bir öğretmen, Greta McCraw (Vivean Gray), gizemli bir şekilde kaybolur. Irma bir hafta sonra bulunur, fakat olay hakkında hiçbir şey hatırlayamaz.

Picnic at Hanging Rock, kurduğu gizem, boşluk ve cinsel bastırılmışlık temalarını ön plana çıkarıyor. Kızların kayboluş yolculuğu bu gizemlerin başlangıcını oluşturuyor. Miranda'nın kayalarda geziye çıkmak için Matmazel de Poitiers'den (Helen Morse) izin aldıktan sonra el salladığı sahnede film normal akışını bir süreliğine bırakır ve bir yavaş çekime geçer. Yazın öğle vakti güneşin altında görülen hayallere benzeyen bir yavaşlıktır bu. Potiers, Miranda'yı bir Boticelli meleşine benzetir. Benzer bir sahne üç kızın kayalıkların arasından geçerek kaybolduğu anda da yaşanır. Kayalıkların arasından geçmeye cesaret edemeyip arkada kalan Edith (Christine Schuler), diğer üç kızın geçişini bir hayal gibi görür. Miranda'ya oraya gitmemesini söyler, fakat Miranda onu duyuyor gibi gözükmez. Ardından Edith büyük bir çılgınlıkla Hanging Rock'tan uzaklaşır. Kızların başına gelen korkunç bir olaya tanık olmuş gibidir. Burada yönetmenin bizden bir şeyleri gizlediği hissine kapılırız. Edith'in çılgınlığına neyin sebep olduğu konusunda yönetmen pek ipucu bırakmamıştır.

Kaybolan kızlardan Irma, olaydan bir hafta sonra, hafızasını kaybetmiş bir halde bulunur. Kayalıklarda geçirdiği bir hafta

sonucu yaşadığı şok ve birkaç yara dışında ciddi bir sorunu yoktur. Aldığı yaralara bakınca kayalıklardan düşmüş olmasına da pek ihtimal verilmez. Sıra dışı bir olay söz konusudur. Irma'yı muayene eden doktor, "Orada gerçekten neler olduğunu bilmek için kafamı verirdim." der. Peter Weir'in seyirci üzerinde yaratmaya çalıştığı ve bu konuda da başarılı olduğu etki tam olarak budur. Film kızların nasıl ve neden kaybolduğuna dair hiçbir kesin bilgi vermez izleyiciye. Fakat teoriler üretbilmesi için de birkaç kapıyı açık bırakmıştır.

Filmdeki çoğu karakterin de başta şüphelendiği üzere, kızların tecavüze uğrama veya cinayete kurban gitme ihtimalleri vardır. Edith'in olay yerinden çılgılık atarak uzaklaşmasının sebebi belki de budur. Döndüğünde kıyafetleri parçalanmış, fakat önemli bir yara almamıştır. Ya da kayalıklarda deprem olmuş ve kayaların altında kalmış olabilirler. Hatta doğaüstü güçler tarafından kaçırılmış bile olabilirler. Yönetmen bu ihtimalleri doğrulayabilecek kanıtlar sunmazken, yalanlamamız için de hiçbir sebep

vermiyor. İstedığımız hikâyeye inanmamız için bizi özgür bırakıyor.

Film, gerçekliği sorgulatan bir atmosferde ilerliyor. Miranda'nın filmin başında Edgar Alan Poe'dan alıntılanarak, "Gördüğümüz ve gördüğümüzü sandığımızı şey bir rüyadan başka bir şey değil. Rüya içindeki bir rüyadan." diyerek bu atmosfere girmemizi sağlıyor. Fakat bu sorgulama *Truman Show* (1998)'dakinden farklı bir şekilde ilerliyor. *Truman Show*'da Peter Weir, Truman Burbank'ı (Jim Carrey) sınırlarını

bizim de görebildiğimiz bir kafesin içine koyarak bir yandan medyayı, televizyonu ve reality show çılgınlığını eleştiriyor. Bir yandan da, 90'lar sonu 2000'ler başı sinemasında sıkça gördüğümüz gibi, Truman'ın film boyunca yaşadığı sorgulamayı bize de yaşatarak iki bin yıllık felsefi bir soruyu tekrar gündeme getiriyordu: "Ya yaşadığım ve gördüğüm her şey benden daha büyük bir gücün kontrolü altındaysa?". *Picnic at Hanging Rock*'ta ise gerçeğin ne olduğunu sorgulayan dolaylı yoldan değil de doğrudan seyirci oluyor. Peter

Weir seyirciyi *Truman Show*'daki gibi tanıı konumuna koymaktansa, o konuma kendisini koyuyor bu sefer. Bu açıdan *Picnic at Hanging Rock*'ın teolojik bir yapıya sahip olduğunu söylemek mümkün.

Picnic at Hanging Rock'ta göze çarpan bir diğer tema ise cinsellik. Üç kızın kayboluşu cinselliklerinin bastırıldığı Appleyard Koleji'nden kaçış olarak okunmaya müsait. Olaylardan bir hafta sonra bulunan Irma'nın korsesini kaybetmiş olması, korseyi bu baskının sembolü yapıyor. Geziye gidemeyip geride kalan iki karakter, Sara (Margaret Nelson) ve okul müdiresi Bayan Appleyard (Rachel Roberts), filmdeki cinsellik temasının önemli sembolleri. Sara'nın Miranda'ya karşı, arkadaşlıktan öte ve koşulsuz bir tutkusu vardır. Filmin başında Miranda Sara'ya, başkalarını da sevmesi gerektiğini ve uzun süre orada kalamayacağını, söyler. Miranda'nın kayboluşunun sebebi bu açıdan Sara'yla olan ilişkisinden kaçışı olarak yorumlanabilir. Sara ise Miranda'dan vazgeçmeye niyetli değildir. Geri dönmeyeceğini bile bile Miranda'nın

fotoğrafıyla konuşmaya, fotoğrafının yanına onun çok sevdiği papatyaları koymaya devam eder.

Öğretmen Greta McCraw'un kayboluşu da okul müdiresi Appleyard için büyük bir şok olur. Greta'nın erkeksiliğine güvenerek yola çıktığını, sarhoşken Poitiers'e kendisi itiraf eder. *Hanging Rock*'ta küçük bir kız gibi tecavüze uğramış ve öldürülmüş olma ihtimalini Greta'ya yakıştıramaz. Baş başa kaldıklarında Appleyard, Sara'ya sürekli okul harcını ödememeye devam ederse onu yetimhaneye geri göndermek zorunda kalacağını söyler. En sonunda Sara'ya, onu yetimhaneye göndermek zorunda kaldığını söylediğinde, odasına çekilip ağlamaya başlar. Asıl sorun okul harcı değildir. Appleyard git gide Sara'ya daha çok yakınlaştığını hissederek ve bu bağı koparmak zorunda kalır.

Tüm bu tahminlere ve yorumlamalara rağmen *Picnic at Hanging Rock* belirli bir sonu veya çözümü olmayan bir film. Peter Weir, kesin sonların gizemli hikâyelerde seyirciyi hayal kırıklığına soktuğunu söyler. Film hakkında "Seyirciyi geleneksel bir son beklentisine girmemeleri için, bir tür rüya halinde olduklarına inandırarak hipnotize etmeliydim." der. (1) Sonuç olarak *Picnic at Hanging Rock* amaçladığı rüyamsı atmosferi başarıyla kuran bir film. Bittiğinde seyirciyi rüya görmüş gibi hissettiriyor ve her seyirci uyandığında bu rüyayı farklı bir şekilde hatırlıyor.

Harun Yörük

(1) Bliss, M., Weir, P. (1999) Keeping a Sense of Wonder: Interview with Peter Weir. *Film Quarterly*, Vol. 53, No. 1pp. 2-11